

**ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Циклова комісія зі стоматології

ПРОГРАМА

творчого конкурсу з ліплення

для осіб, які вступають на основі базової загальної середньої освіти

для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра
галузі знань: І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
спеціальності: І2 Стоматологія (ОПП «Стоматологія ортопедична»)

Івано-Франківськ-2026

Програма творчого конкурсу з ліплення для вступників для здобуття освітнього ступеня фахового молодшого бакалавра спеціальності І2 Стоматологія (ОПП «Стоматологія ортопедична»). Івано-Франківськ, 2026.

Програма обговорена та схвалена на засіданні циклової комісії зі стоматології, протокол №2 від «21» квітня 2026 року.

Схвалено методичною радою Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила», протокол № 9 від «30» квітня 2026 року.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Зміст програми творчого конкурсу з ліплення	6
Матеріали та інструменти, необхідні для складання творчого конкурсу з ліплення	7
Критерії оцінювання творчого конкурсу з ліплення	8
Список рекомендованих джерел	10

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Професійна діяльність зубного техника вимагає навичок індивідуального моделювання складних щелепно-лицевих конструкцій з високим рівнем естетичної відповідності. Творчий конкурс спрямований на верифікацію компетентностей вступника у галузі геометрії та пластичної анатомії.

Мета проведення творчого іспиту полягає у визначенні глибини підготовки вступника, зокрема його теоретичної бази з геометрії та образотворчого мистецтва, а також здатності аналізувати поставлені художні задачі й знаходити оптимальні шляхи для їх практичного втілення.

Екзаменаційна програма з ліплення, розроблена для Вступників із базовою освітою, котрі планують опанувати професію зубного техника, ґрунтується на органічній єдності геометричних принципів та прикладних навичок відтворення об'ємних форм з натури, що були засвоєні в межах вивчення курсу образотворчого мистецтва.

Програма охоплює широке коло завдань по виявленню:

- мануальних здібностей вступників;
- вмінь систематизовано і цілеспрямовано зорово сприймати модель зуба;
- вмінь відтворювати у виконаній роботі копію зразка у заданих пропорціях.

Вступник має володіти належним рівнем знань з геометрії та мануальних навичок з образотворчого мистецтва.

Вступник повинен **знати**:

з геометрії:

- найпростіші геометричні фігури та їх властивості;
- геометричні побудови;
- площі та об'єми фігур;
- основи стереометрії;
- паралельність і перпендикулярність прямих і площин;
- координати і вектори просторів;

з образотворчого мистецтва:

- об'ємну побудову різних природних форм;
- силует (пропорції природних форм);
- візерунок, фактура, текстура природних форм і предметів;
- відмінності бачення плоских та об'ємних форм;
- особливості бачення, розуміння та передачі пропорційного співвідношення форм зразка.

Вступник повинен **вміти**:

з геометрії:

- відображати просторові фігури (циліндр, конус, кулю, піраміду, призму, паралелепіпед);
- точно моделювати об'єми та розраховувати площі зовнішніх контурів;

- забезпечувати максимальну точність пропорцій та основних параметрів моделі (ширини, глибини, висоти).

з образотворчого мистецтва:

- демонструвати вміння працювати з пластичними масами для створення тривимірних об'єктів;
- передавати унікальність оригіналу;
- створювати образи на основі природних форм, використовуючи пластичні засоби (ліплення);
- промальовувати структуру та візерунок.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Моделювання здійснюється з пластичного матеріалу (пластиліну) за контрольним зразком.

Об'єктом відтворення є збільшена гіпсова модель природного зуба людини з дотриманням усіх параметрів його морфології. При ліпленні об'ємної фігури необхідно:

продемонструвати:

- вміння моделювання з пластичних мас;
- вміння готувати робочу поверхню та об'єм матеріалу до роботи;
- опанування техніки об'ємного моделювання анатомії зуба.

відтворити:

- форму;
- пропорції;
- рельєф;
- фактуру;
- габаритні розміри.

Завдання передбачає створення Вступником масштабованої моделі зуба (у діапазоні від 1:1,5 до 1:3 відносно наданого зразка).

Відтворення об'ємної моделі зуба здійснюється з дотриманням анатомічних особливостей конкретної групи зубів:

- центральний різець обох щелеп;
- боковий різець обох щелеп;
- ікло обох щелеп;
- перший премоляр обох щелеп;
- другий премоляр обох щелеп;
- перший моляр обох щелеп;
- другий моляр обох щелеп;
- третій моляр обох щелеп.

**МАТЕРІАЛИ ТА ІНСТРУМЕНТИ,
НЕОБХІДНІ ДЛЯ СКЛАДАННЯ ТВОРЧОГО КОНКУРСУ З ЛІПЛЕННЯ**

1. Пластилін однакового кольору (0,5 кг).
2. Дошка для ліплення (розмір не менший ніж 25х20 см).
3. Моделювальні інструменти (стеки, шпатель, лінійка, штангенциркуль).
4. Покриття на стіл (водонепроникне, розмір 50х50 см).
5. Серветки.
6. Пластмасова ємність для води (200 мл).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТВОРЧОГО КОНКУРСУ З ЛІПЛЕННЯ

Тривалість вступного випробування з ліплення становить 150 хвилин (2,5 години) без перерви.

Об'єктами для відтворення на творчому конкурсі з ліплення слугують гіпсові моделі зубів людини.

Використовуючи пластилін, необхідно точно скопіювати форму, рельєф та поверхню зуба-взірця.

Таблиця оцінювання творчого конкурсу з ліплення за значеннями 100 бальної шкали (від 100 до 200 балів)

100	Вступник не диференціює предмет дослідження, демонструє слабкі практичні вміння та відтворює лише поодинокі фрагменти анатомічної форми. Порушено просторове співвідношення та об'ємні параметри виробу, а розмір відхиляється від еталона на 50–59%. Результат характеризується недбалістю та жодним чином не відображає специфічні ознаки реального зразка.
110	Вступник загалом упорався із запропонованим завданням, демонструючи достатній рівень практичних умінь. Проте деталізація анатомічних особливостей зубної коронки залишається розмитою. Просторові пропорції та тривимірність виробу не відповідають оригіналу, а відхилення від еталонного розміру становить 20%. Другорядні елементи змодельовані фрагментарно, а не комплексно. Візуальна подача результату потребує вищої охайності. Сама текстура макета має місцями невиразні межі.
120	Вступник загалом упорався із запропонованим технічним завданням. Ключові компоненти анатомічного рельєфу відтворені без грубих помилок. Другорядні елементи змодельовані недостатньо виразно та фрагментарно. Просторові пропорції та тривимірність зразка передані лише частково. Відхилення загального масштабу макета становить 14%, а мікродеталей — 20%. Візуальна презентація виконаної роботи має цілком прийнятний естетичний рівень.
130	Вступник загалом упорався із запропонованим технічним завданням. Ключові компоненти анатомічного рельєфу відтворені без помилок. Другорядні елементи змодельовані недостатньо виразно та фрагментарно. Просторові пропорції та тривимірність зразка передані лише частково. Відхилення загального масштабу макета становить 13%, а мікродеталей — 16%. Візуальна презентація виконаної роботи має цілком прийнятний естетичний рівень.
140	Вступник загалом упорався із запропонованою екзаменаційною роботою. Ключові фрагменти рельєфної конструкції відтворені анатомічно коректно. Дрібні нюанси змодельовані без належної чіткості та лише фрагментарно. Просторові пропорції й об'ємність еталона передані не повністю. Відхилення загальних габаритів моделі становить 11%, а мікроелементів — 18%. Візуальна подача готового завдання демонструє цілком задовільну естетику.
150	Вступник загалом упорався із запропонованою екзаменаційною роботою. Ключові компоненти рельєфу моделі зуба відтворені коректно, з дотриманням співвідношення лінійних та об'ємних параметрів оригіналу, а відхилення загального масштабу становить 10%. Мікроструктури об'єкта змодельовані фрагментарно і мають недостатню виразність, їхній розмір розбігається з нормативним на 14%. Візуальна подача виконаного завдання демонструє цілком задовільну естетику.
160	Вступник загалом упорався із запропонованою екзаменаційною роботою. Ключові компоненти рельєфу моделі зуба відтворені коректно, з дотриманням співвідношення лінійних та об'ємних параметрів оригіналу, а відхилення загального масштабу становить

	7%. Мікроструктури об'єкта змодельовані фрагментарно і мають недостатню виразність, їхній розмір розбігається з нормативним на 10%. Візуальна подача виконаного завдання демонструє цілком задовільну естетику.
170	Вступник загалом упорався із запропонованою екзаменаційною роботою. Ключові компоненти рельєфу моделі зуба відтворені коректно, з дотриманням співвідношення лінійних та об'ємних параметрів оригіналу, а відхилення загального масштабу становить 5%. Мікроструктури об'єкта змодельовані фрагментарно і мають недостатню виразність, їхній розмір розбігається з нормативним на 9%. Візуальна подача виконаного завдання демонструє цілком задовільну естетику.
180	Вступник у повному обсязі реалізував запропоновану екзаменаційну роботу. Ключові компоненти рельєфу моделі зуба відтворені коректно, з мінімальними відхиленнями від текстури оригіналу, а загальний масштаб моделі різниться з нормативним на 3%. Мікроструктури об'єкта зафіксовані не вичерпно та мають дещо розмиті обриси, похибка габаритів дрібних елементів рельєфу становить 9%. Підсумкова презентація відтвореного зразка демонструє добрий естетичний рівень.
190	Вступник у повному обсязі реалізував запропоновану екзаменаційну роботу. Ключові компоненти рельєфу моделі зуба відтворені коректно, з мінімальними відхиленнями від текстури оригіналу, а загальний масштаб моделі різниться з нормативним лише на 1%. Мікроструктури об'єкта зафіксовані не вичерпно та мають дещо розмиті обриси, похибка габаритів дрібних елементів рельєфу становить 9%. Підсумкова презентація відтвореного зразка демонструє добрий естетичний рівень.
200	Вступник продемонстрував винятковий творчий потенціал під час реалізації запропонованого завдання. Робота виконана з глибоким системним розумінням та чітким дотриманням усіх технічних вимог. Абсолютно точно витримано просторові пропорції та тривимірність (коректне співвідношення ширини, глибини, висоти та загальних габаритів) моделі. Бездоганно відтворено анатомічну пластику та мікрорельєф коронки зуба. Виразно змодельовано навіть найменші елементи, що забезпечило виробу бездоганний художньо-естетичний вигляд.

Вступники, робота яких була оцінена менше 100 балів за шкалою від 100 до 200 балів, до участі в конкурсному відборі не допускаються.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кльомін В.А., Кубаренко В.В., Атлас зображення особливостей анатомічних утворень зуба людини / В.А. Кльомін, В.В. Кубаренко. – К.: 2021. – 102 с.
2. Фліс П.С., Банних Т.М., Бібік А.М., Костенко С.Б., Моделювання анатомічної форми зубів: підручник / П.С. Фліс, Т.М. Банних, А.М. Бібік, С.Б.Костенко. – К. : Медицина, 2019. – 252 с.
3. Фліс П.С., Банних Т.М., Бібік А.М., Костенко С.Б. Моделювання анатомічної форми зубів: підручник. ВСВ «Медицина», 2019. – 352 с. + 20 с. кольор. вкл.
4. Фліс П.С., Банних Т.М., Техніка виготовлення знімних протезів: підручник / П.С. Фліс, Т.М.Банних. – К. : Медицина, 2008. – 256 с.
5. Наталя Лук'яненко. Веселий пластилін.- «Видавництво Віват», 2015. – 72с.
6. Аристова Л.С., Чен Н.В. Мистецтво: підруч. Інтегрованого курсу для 5 кл. закладів загальної середньої освіти. – Київ : УОВЦ «Оріон», 2022. 224 с., іл.
7. Масол Л. М., Просіна О. В. Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти. 2022 р. 256 с.
8. Аркадій Мерзляк, Віталій Полонський, Михайло Якір. Геометрія. Підручник для 8 класу з поглибленим вивч. математики закладів загальної середньої освіти. «Видавництво Гімназія». – Харків. 2021 р. 208 с.
9. Істер О.С. Геометрія: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. 2-е вид., переробл. – Київ: Генеза, 2021. – 240 с.
- 10.Істер О.С. Геометрія: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – Київ: Генеза, 2017. – 240 с., іл.
- 11.Істер О.С. Геометрія: Підручник для 7 класу загальноосвітн. навч. закладів. – К.: Генеза, 2015. –184 с.Бевз Г.П. Геометрія: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – Київ: Видавничий дім «Освіта», 2017. – 272 с., іл.
- 12.Діденко Наталія. Казковий пластилін. ТОВ «Країна мрій», 2012. – 64 с.
13. Образотворче мистецтво. 5 клас: підруч. для загальноосвіт. навч. закл. / С. І. Федун, О. В. Чорний. – Тернопіль: Навчальна книга. –Богдан, 2013. –165 с
14. Бевз Г.П. та ін. Геометрія: Підручник для 7 класу загальноосвітн. навч. закладів / Г.П.Бевз, В.Г.Бевз, Н.Г.Владімірова. – К.: Відродження, 2015. –192 с.
15. Рожко М.М., Неспрядько В.П., Михайленко Т.М. та ін. Зубопротезна техніка.- К.; Книга плюс, 2016 с.597.